

שכרו, שלא יבואו להתיר את דמיו.

אך בשאר איסורי הנאה שאין איסור על הדמים, רק על הגוף, אין לחוש שאם נתיר את שכרו יבואו להתיר את הגוף.

ועדיין קשה, הרי **שביעית, דתופסת את דמיה**, כמבואר בגמרא לעיל (נד' ב'), מדכתיב "כי יובל היא קדש תהיה לכם", דרשינן, "מה קדש תופס את דמיו ואסור, אף שביעית תופסת את דמיה ואסורה".

ובכל זאת **תנן** (שביעית פרק ח' משנה ד'): (13) **"האומר לפועל, הילך דינר זה, ולקוט לי**

בו [כלומר בשוין] ירק של שביעית (14) **היום, שכרו אסור.**

כיון שאמר "לקוט לי בו", הרי זה לשון מכר, וכאילו אמר לו "מכור לי ירק בשוי האיסור". ולכן הדינר נתפס בקדושת שביעית, ואין להשתמש בו אלא לצרכי אכילה ושתייה וסיכה כדין השימוש בפירות שביעית, וכן אסור להשהותו אחר זמן הביעור (15).

ברם, אם אמר, הילך דינר זה ולקוט לי ירק **היום**, כיון שנותן לו את הדינר כשכר העבודה בלבד, **שכרו מותר**. (16)

16. והטעם, משום דהוי כמו ששכרו ללקוט מציאות, ואין אלו דמי פירות שביעית. והקשו התוספות, למאן דאמר "המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו", אם כן המלקט קנאם, וכשנתנם לבעל הבית בעד הדינר נמצא שמוכר לו פירות שביעית? ותרצו, אף על פי שזכה בפירות קודם לכן, לא חשיב כמוכר פירות שביעית, כיון שהוא פועל, ויד פועל כיד בעל הבית.

ובאופן אחר תרצו: הא דאמרינן "לא קנה חבירו", רצונו לומר, שהמגביה יכול לזכות במציאה לעצמו, אך אם אינו מתכוין לזכות לעצמו, אינו קונה כלל עד שיתן לבעל הבית. ולכן בפועל שאינו מתכוין לקנות, לא קנה עד שיבואו הפירות ליד בעל הבית.

אמנם האחרונים (עיין רש"ש) תמהו על דברי התוספות, שהרי גמרא ערוכה היא במסכת בבא מציעא (י' א') שבפועל אמרינן "יד פועל כיד בעל הבית", ואף למאן דאמר "המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו", אם שכר את הפועל ללקוט עבורו מציאות קנה בעל הבית את כל המציאות שמצא? ועיין באמרי צבי, שישב בדוחק.

13. אמנם שם, הובאו הבבות בסדר הפוך — "האומר לפועל, הילך איסור זה ולקט לי ירק היום, שכרו מותר. לקט לי בו ירק היום שכרו אסור".

14. מדובר כמובן בירק שמותר ללקוט בשביעית. כגון ירק שאין דרך בני אדם לזורעו. עיין **רמב"ם** (הלכות שמיטה ויובל פרק ד' הל' ג'). וברמב"ן על התורה (ויקרא כה' ה').

15. ברש"י משמע, ששכרו אסור מעיקר הדין, כיון שלשון "לקוט לי בו" משמע מכירה. ברם ברמב"ם (הלכות שמיטה ויובל פרק ו' הל' יב') משמע שמעיקר הדין בכל מקרה שכרו מותר, כיון שאין כאן מכירה ממש, אלא שכר עבודה, אלא קנס הוא שקנסוהו לאסור שכרו.

ומבאר הרדב"ז, אם אמר לפועל "הילך דינר זה, ולקוט לי ירק", משמע שהוא שכור לכל אותו היום ללקוט ירקות, ואם כן אין כאן שכר על הירק אלא על יום העבודה. ובזה לא שייך לקונסו כלל. אך אם אמר "לקוט לי בו ירק", אינו שכיר לכל היום, ואפשר שילקוט במשך שעה שוה איסור ירק, נמצא שאינו שכיר יום אלא שכיר ירק. ובזה שייך שפיר לקונסו.